

BANCA NAȚIONALĂ A ROMÂNIEI

INVESTIȚIILE STRĂINE DIRECTE ÎN ROMÂNIA

la 31 decembrie 2006

Cercetarea statistică privind investițiile străine directe (ISD) a fost realizată de Banca Națională a României în colaborare cu Institutul Național de Statistică. Obiectivul principal al cercetării a fost determinarea investițiilor străine directe în România la 31 decembrie 2006 pe baza soldului la începutul anului 2006 și a fluxurilor (mișcărilor) în cursul exercițiului financiar 2006, în întreprinderile investiție directă rezidente

ASPECTE METODOLOGICE

• **Investiția străină directă:** relație investițională de durată, între o entitate rezidentă și o entitate nerezidentă; de regulă, implică exercitarea de către investitor a unei influențe manageriale semnificative în întreprinderea în care a investit.

Sunt considerate investiții străine directe: capitalul social vărsat și rezervele ce revin unui investitor nerezident care deține cel puțin 10% din capitalul social subscris al unei întreprinderi rezidente, creditele dintre acest investitor și întreprinderea în care a investit, precum și profitul reinvestit de către acesta.

• **Investitorul străin direct:** persoană juridică, persoană fizică sau grup de persoane ce acționează concertat, care deține cel puțin 10% din capitalul social subscris (respectiv din capitalul de dotare al entităților fără personalitate juridică) sau cel puțin 10% din voturi, într-o întreprindere situată în afara propriei țări de rezidență.

• **Întreprinderea investiție directă:** este o întreprindere cu sau fără personalitate juridică, în care un investitor nerezident deține cel puțin 10% din capitalul social subscris sau din voturi, respectiv din capitalul de dotare în cazul întreprinderilor fără personalitate juridică (sucursale). Deținerea a cel puțin 10% din capitalul social subscris sau din voturi, respectiv din capitalul de dotare, este primordială în stabilirea relației de investiție directă.

• **Investiția directă reversibilă:** relația investițională de sens contrar investiției străine directe pe care o întreprindere investiție directă rezidentă o are cu investitorul străin direct, dacă întreprinderea rezidentă are o participație de sub 10% din capitalul social al investitorului străin direct.

• **Componentele investițiilor străine directe:**

• **Capitaluri proprii:** capitalul social subscris și vărsat, atât în numerar cât și prin contribuții în natură, deținut de nerezidenți în companii rezidente, precum și cota aferentă din rezerve; în mod corespunzător, în cazul sucursalelor, se ia în considerare capitalul de dotare aflat la dispoziția acestora.

• **Creditul net:** creditele primite de către întreprinderea investiție directă de la investitorul străin direct sau din cadrul grupului de firme nerezidente din care face parte acesta, mai puțin creditele acordate de către întreprinderea investiție directă investitorului străin direct sau unei alte firme din cadrul grupului respectiv de firme.

• **Tipurile investițiilor străine directe (diferențiate după contribuția la dezvoltarea și înnoirea activelor economice în țara primitoare de ISD):**

• **Greenfield:** înființarea și dezvoltarea de întreprinderi de către sau împreună cu investitori străini, sub forma unor investiții pornite de la zero;

• **Fuziuni și achiziții:** preluarea integrală sau parțială de întreprinderi de către investitori străini de la rezidenți și dezvoltarea acestora.

1. Fluxul net și soldul ISD

Intrările nete de ISD în anul 2006 au înregistrat un nivel de **9059 milioane euro** și sunt structurate astfel:

- **Participațiile** investitorilor străini direcți la capitalul social al întreprinderilor investiție directă din România în valoare de **4159 milioane euro** (46% din fluxul net de ISD). Din această sumă, 45 milioane euro constituie aportul în natură, ceea ce reprezintă 0,5% din total flux net;
- **Profitul net reinvestit** care a înregistrat un nivel de **2673 milioane euro** (30% din fluxul net). În determinarea acestuia a fost luată în considerare și pierderea netă în valoare de 855 milioane euro, înregistrată de întreprinderile investiție directă care au încheiat exercițiul financiar 2006 cu pierderi, sumă cu care a fost diminuat profitul net realizat de către întreprinderile investiție directă profitabile și prin urmare și profitul reinvestit de către acestea;
- **Creditul net primit** de către întreprinderile investiție directă de la investitorii străini direcți inclusiv din cadrul grupului, în sumă de **2227 milioane euro**, ceea ce reprezintă 24% din fluxul net al ISD.

Soldul ISD la sfârșitul anului 2006, ce cuprinde și diferențele valorice provenite din reevaluări datorate modificării cursului valutar și a prețurilor, precum și din retratări contabile, a înregistrat nivelul de **34512 milioane euro**.

Participațiile la capitalul social și profiturile reinvestite ale întreprinderilor investiție directă erau la sfârșitul anului 2006 de **27016 milioane euro** (78% din soldul final al ISD), iar **creditul net** total primit de către acestea de la investitorii străini direcți, inclusiv din cadrul grupului, a înregistrat nivelul de **7496 milioane euro** (22% din soldul final al ISD). Creditul net cuprinde atât creditele pe termen mediu și lung cât și pe cele pe termen scurt acordate de către investitorii străini întreprinderilor lor din România, atât direct cât și prin intermediul altor firme nerezidente membre ale grupului.

2. Repartizarea ISD pe principalele activități economice

Din punct de vedere al orientării investitorilor străini spre ramuri economice (conform CAEN Rev.1), ISD s-au localizat cu precădere în industria prelucrătoare (34,2% din total), în cadrul acesteia cele mai atractive pentru ISD fiind metalurgia (8,3%), industria alimentară, a băuturilor și tutunului (5,5%), prelucrare țitei, produse chimice, cauciuc și mase plastice (4,5%) și industria mijloacelor de transport (4,1%).

Alte activități care au atras importante ISD sunt intermedierea financiară și asigurările, care cuprind activitatea bancară și de asigurări și reprezintă 22,2% din totalul ISD, comerțul cu amănuntul și cu ridicata (12,2%), telecomunicațiile (8,2%) și construcții și tranzacții imobiliare (6,4%) Se observă o pondere încă redusă, față de potențial, a unor domenii cum ar fi industria textilă, a confecțiilor și pielăriei (2,1%), precum și hoteluri și restaurante (0,8% din total ISD).

Din punct de vedere al tipului de ISD, sunt evidențiate investițiile greenfield, care reprezintă 48,5% din soldul ISD la 31 decembrie 2006, respectiv 16725 mil. euro, diferența reprezentând preluări de firme.

**Investiții străine directe în România
la 31 decembrie 2006
Repartizare pe principalele activități economice**

milioane euro

	Total		Din care greenfield:	
	Valoare	% din total ISD	Valoare	% din total ISD
TOTAL, din care:	34512	100,0	16725	48,5
Industrie	15155	44,0	4912	14,2
Industria extractivă	2105	6,1	156	0,5
Industria prelucrătoare, din care:	11782	34,2	4645	13,4
- metalurgie	2848	8,3	243	0,7
- alimente, băuturi și tutun	1908	5,5	1127	3,3
- prelucrare țitei, produse chimice, cauciuc și mase plastice	1541	4,5	504	1,5
- mijloace de transport	1406	4,1	568	1,6
- ciment, sticlă, ceramică	1074	3,1	225	0,7
- fabricare produse din lemn, inclusiv mobilă	849	2,5	522	1,5
- textile, confecții și pielărie	726	2,1	636	1,8
- tehnică de calcul, aparate electrice, radio-TV, comunicații	624	1,8	460	1,3
- mașini și echipamente	427	1,2	138	0,4
- alte ramuri ale industriei prelucrătoare	379	1,1	222	0,6
Energie electrică, termică, gaze și apă	1268	3,7	111	0,3
Intermedieri financiare și asigurări	7678	22,2	2929	8,5
Comerț cu amănuntul și cu ridicata	4209	12,2	3819	11,1
Poștă și telecomunicații	2831	8,2	1653	4,8
Construcții și tranzacții imobiliare	2200	6,4	1594	4,6
Servicii prestate întreprinderilor *)	1406	4,1	1063	3,1
Transporturi	392	1,1	270	0,8
Hoteluri și restaurante	283	0,8	205	0,6
Alte activități	358	1,0	280	0,8

*) Închirieri de mașini și echipamente și alte activități de servicii prestate în principal întreprinderilor

După repartizarea pe principalele activități economice, investițiile *greenfield* s-au orientat cu precădere spre industria prelucrătoare (13,4% din soldul ISD) și în cadrul acesteia în special spre alimente, băuturi și tutun (3,3%), textile, confecții și pielărie (1,8%), mijloace de transport (1,6%), prelucrarea țiteiului (1,5%), industria lemnului (1,5%). Alte ramuri în care investițiile *greenfield* au o pondere semnificativă sunt: comerț (11,1%), intermedieri financiare și asigurări (8,5%), construcții și tranzacții imobiliare (4,6%).

3. Imobilizările corporale și necorporale în întreprinderile investiție directă

Având în vedere rolul foarte important în creșterea economică pe care îl joacă imobilizările corporale și cele necorporale, precum și caracterul stabil, de durată, pe care acestea îl imprimă ISD, cercetarea statistică și-a propus determinarea ponderii acestor categorii de destinații finale ale investițiilor în soldul ISD la finele anului 2006, cât și repartizarea lor pe principalele activități economice.

Se constată că imobilizările corporale și necorporale, cu un sold la finele anului 2006 în valoare de 17174 milioane euro, reprezintă 50% din totalul ISD, inducând un grad semnificativ de durabilitate al investiției străine.

**Investiții străine directe în România
la 31 decembrie 2006**

Imobilizări corporale și necorporale
Repartizare pe principalele activități economice

milioane euro

	Imobilizări corporale și necorporale	
	Valoare	% din total investiții străine directe
TOTAL	17174	49,8
Industrie	9973	28,9
Industria extractivă	1359	3,9
Industria prelucrătoare, din care:	7588	22,0
- metalurgie	1896	5,5
- alimente, băuturi și tutun	1320	3,8
- mijloace de transport	1065	3,1
- prelucrare țiclei, produse chimice, cauciuc și mase plastice	927	2,7
- ciment, sticlă, ceramică	649	1,9
- textile, confecții și pielărie	458	1,3
- fabricare produse din lemn, inclusiv mobila	446	1,3
- tehnică de calcul, aparate electrice, radio-TV, comunicații	328	1,0
- mașini și echipamente	289	0,8
- alte ramuri ale industriei prelucrătoare	210	0,6
Energie electrică, termică, gaze și apă	1026	3,0
Comerț cu amănuntul și cu ridicata	2218	6,4
Poștă și telecomunicații	1636	4,8
Intermedieri financiare și asigurări	1212	3,5
Construcții și tranzacții imobiliare	1183	3,4
Servicii prestate întreprinderilor *)	344	1,0
Transporturi	246	0,7
Hoteluri și restaurante	178	0,5
Alte activități	184	0,6

*) Închirieri de mașini și echipamente și alte activități de servicii prestate în principal întreprinderilor

4. Repartizarea ISD pe regiuni de dezvoltare

Din punct de vedere teritorial se observă orientarea cu precădere a ISD spre București-Ilfov (64,3%), alte regiuni de dezvoltare beneficiare de importante ISD fiind regiunea SUD-EST (7,7%), regiunea CENTRU (7,4%) și regiunea SUD (6,5%).

**Investiții străine directe în România
la 31 decembrie 2006**

Repartizare pe regiuni de dezvoltare

milioane euro

	Total		Din care greenfield:	
	Valoare	% din total	Valoare	% din total ISD
TOTAL, din care:	34512	100,0	16725	48,5
BUCUREȘTI	22205	64,3	11119	32,3
SUD-EST	2653	7,7	377	11,0
CENTRU	2559	7,4	1601	4,6
SUD	2228	6,5	870	2,5
VEST	1948	5,6	1331	3,8
NORD-VEST	1570	4,6	997	2,9
SUD-VEST	938	2,7	136	0,4
NORD-EST	411	1,2	294	0,9

5. Repartizarea ISD pe țări de origine

Repartizarea a fost realizată în funcție de țara deținătorului nemijlocit a cel puțin 10% din capitalul social al întreprinderilor investiție directă rezidente, conform principiului „immediate country basis”.

Investiții străine directe în România la 31 decembrie 2006 Repartizare pe țări de origine

milioane euro

	Total		Din care greenfield:	
	Valoare	% din total ISD	Valoare	% din total ISD
TOTAL, din care:	34512	100,0	16725	48,5
Austria	7942	23,0	2029	5,9
Olanda	5887	17,1	4160	12,1
Germania	3473	10,1	2393	7,0
Franța	2766	8,0	901	2,6
Grecia	2680	7,8	970	2,8
Elveția	2372	6,9	279	0,8
Italia	2322	6,7	1378	4,0
Cipru	1674	4,8	1050	3,0
Ungaria	663	1,9	349	1,0
Statele Unite ale Americii	628	1,8	461	1,3
Turcia	446	1,3	292	0,9
Luxemburg	428	1,2	174	0,5
Suedia	347	1,0	314	0,9
Marea Britanie	335	1,0	403	1,2
Cehia	330	0,9	68	0,2
Belgia	321	0,9	293	0,8
Spania	263	0,8	171	0,5
Canada	210	0,6	204	0,6
Israel	107	0,3	70,0	0,2
Alte țări *)	1318	3,9	766	2,2

*) țări a căror investiție este mai mică de 100 milioane de euro

Primele 5 țări clasate după ponderea deținută în soldul ISD la 31 decembrie 2006 sunt: Austria (23%, cu o creștere semnificativă a ponderii față de 15,4% în 2005), Olanda (17,1%, în scădere ca pondere, de la 19,5% în 2005), Germania (10,1%) și Franța (8%), care își mențin ponderile față de anul 2005, precum și Grecia (7,8%, pondere în scădere ușoară în raport cu anul 2005).

6. Veniturile realizate din ISD

În anul 2006 veniturile realizate din ISD s-au situat la nivelul de 3313 milioane euro. Dintre acestea, partea cea mai importantă (3257 milioane euro respectiv 98% din total venituri) o reprezintă veniturile din participații la capital, structurate în dividende repartizate și profituri reinvestite în cadrul exercițiului financiar 2006.

Profiturile reinvestite în valoare de 2673 milioane euro corespund unei ponderi de 80% în total venituri, iar **dividendele repartizate** în valoare de 584 milioane euro au o pondere de 18% în total venituri.

Veniturile nete din **dobânzi primite** de către investitorii străini direcți la creditele acordate întreprinderilor lor din România rămân de mică anvergură, cu un nivel de numai 61 milioane euro, ele reprezentând 2% din venituri.

7. Cifra de afaceri a întreprinderilor investiție străină directă

Cifra de afaceri a întreprinderilor investiție străină directă, în sumă totală de 74309,9 mil. EUR, reprezintă 43,2% din cifra de afaceri a întreprinderilor din România. Activitățile cu pondere majoră din acest punct de vedere sunt industria, cu subramura industriei prelucrătoare (55,4%, respectiv 59% din cifra de afaceri a ramurii), poștă și telecomunicațiile (77,5%), comerțul (39,9%) și serviciile prestate întreprinderilor (circa 36,9%).

	Cifra de afaceri	
	Întreprinderi investiție străină directă	% din total economie/ramură
Total, din care:	74309,9	43,2
Industrie, din care:	36176,0	55,4
• <i>Industria prelucrătoare</i>	28582,5	59,0
Comerț cu amanuntul și cu ridicata	25868,1	39,9
Poștă și telecomunicații	3562,9	77,5
Servicii prestate întreprinderilor *)	2862,6	36,9
Construcții și tranzacții imobiliare	2301,7	16,6
Alte activități	3538,5	22,4

*) *Închirieri de mașini și echipamente și alte activități de servicii prestate în principal întreprinderilor*

NOTA: *Date preluate din bilanțurile întreprinderilor. Nu sunt cuprinse activitățile pentru care nu se calculează cifra de afaceri ca indicator de bilanț (intermedieri financiare, asigurări), valoarea cifrei de afaceri nu reflectă în totalitate activitatea din domeniul respectiv (învățământ, sănătate) sau în domeniul respectiv nu pot exista ISD (administrație publică, activități gospodării private).*

8. Exporturile și importurile întreprinderilor investiție străină directă

Activitatea întreprinderilor investiție străină directă, în ansamblul ei, are un impact pozitiv asupra balanței comerciale a României, contribuția la exporturi fiind de 72,5%, în timp ce la importuri este de 58,6%.

	milioane euro			
	Exporturi (FOB)		Importuri (CIF)	
	Întreprinderi investiție străină directă	% din total economie/ramură	Întreprinderi investiție străină directă	% din total economie/ramură
Total, din care:	18733,8	72,5	23767,9	58,6
Industrie, din care:	16999,9	75,9	15895,8	76,3
• <i>Industria prelucrătoare</i>	15839,7	75,2	14914,6	76,3
Comerț cu amănuntul și cu ridicata	1437,7	52,8	5788,8	42,7
Alte activități	296,2	41,8	2083,3	33,8

NOTĂ: *Exporturile și importurile sunt agregate după activitatea de bază a firmelor, conform CAEN rev. 1. Nu sunt incluse exporturile și importurile aferente activităților diviziunilor CAEN 75 Administrație publică și 96/97 Activități gospodării private.*

*

* *

Au fost cercetate exhaustiv 6472 de întreprinderi, cuprinzând întreprinderile cu 20 de salariați și peste (6336 de unități), toate instituțiile de credit cu capital străin (34 de unități), toate societățile comerciale de asigurări cu capital străin (29 de unități), precum și întreprinderile considerate atipice (toate întreprinderile investiție străină directă care au cifra de afaceri sau capitalul social de cel puțin 30 milioane RON, 73 de unități).

Reprezentativitatea la nivel de regiune de dezvoltare și diviziune CAEN este asigurată de întreprinderile investiție directă cercetate exhaustiv, care dețin o pondere de 94% în soldul ISD la 31 decembrie 2006.

Din mulțimea de întreprinderi investiție directă ce nu au fost cuprinse în cele cercetate exhaustiv (circa 35500) a fost extras un eșantion format din 853 de unități. Volumul total de unități cercetate (exhaustiv plus eșantion) a fost de 7325.

Gradul de eroare al rezultatelor cercetării statistice privind investițiile străine directe în România la 31 decembrie 2006, fluxuri și solduri, calculat în baza coeficienților de variație rezultați în urma extinderii datelor raportate de către întreprinderile din eșantion este de $\pm 3\%$, fiind garantat cu o probabilitate de 97%.

* *

*